

BİR ZAMANLAR ETİBANK VARDI

Aydınlık Gazetesi, 14 Kasım 2020

Yıldırım Koç

Gençler yaşamadılar ama, bir dönem Türkiye’de madencilikte devlet, ETİBANK demektir. ETİBANK 1935 yılında 2805 sayılı Kanunla kuruldu. Görevi, elverişli madenleri işletip değerlendirmektir. 1.7.1938 gün ve 3437 sayılı Mahrukat Kanunu, ülkenin kömür ihtiyacının karşılanmasını da ETİBANK’a bir görev olarak verdi.

ETİBANK, Türkiye’nin bağımsızlığına ve ekonomik gücüne madencilik alanında çok önemli katkılarda bulundu. Bazı kamu işletmeleri önce ETİBANK’ın bünyesinde gelişti; ardından ayrılarak ayrı bir işletme haline dönüştü. Ayrıca, farklı bölgelerdeki işletmelerinde çalışan onbinlerce işçinin refah düzeyini yükseltti ve onların aralarındaki etnik köken ve dini inanç farklılıklarını kenara atarak, sınıf bilinciyle hareket edebilmelerinin nesnel koşullarını yarattı.

1954 yılında ETİBANK’ın işletmeleri şunlardı:

1. Ereğli Kömürleri İşletmesi,
2. Garp Linyitleri İşletmesi (Soma, Değirmisaz, Tunçbilek),
3. Şark Kromları İşletmesi,
4. Divriği Demir Madenleri İşletmesi,
5. Bakır İşletmeleri,
 - a. Ergani Bakır İşletmesi,
 - b. Murgul Bakır İşletmesi,
6. Keban Kurşun Madeni,
7. Keçiborlu Kükürtleri İşletmesi,
8. Etibank Elektrifikasyon Çalışmaları.

1954 yılından sonra ETİBANK’a bağlı bazı işletmeler ayrı birer işletmeye dönüştürüldü. Örneğin, Türkiye Elektrik Kurumu (TEK), Etibank’tan ayrılan işyerlerinden oluşturuldu. Buna karşılık, ETİBANK, madencilik alanında yeni işletmeler oluşturdu.

Özelleştirme dalgası öncesinde, 1980 yılında, Etibank’a bağlı müesseseler, buldukları iller ve kuruluş yılları aşağıda sunulmaktadır:

Keçiborlu Kükürtleri İşlet. Müessesesi	Isparta	1933
Şark Kromları İşlet. Müessesesi	Elazığ	1934
Ergani Bakır İşlet. Müessesesi	Elazığ	1939
Murgul Bakır İşlet. Müessesesi	Artvin	1951
Küre Bakırlı Pirit İşlet. Müessesesi	Kastamonu	1954
Üçköprü Maden İşlet. Müessesesi	Muğla	1957
Emet Kolemanit İşlet. Müessesesi	Kütahya	1958
Haliköy Madenleri İşlet. Müessesesi	İzmir	1961
Bandırma Boraks ve Asit Fabrikası İşlet. Müessesesi	Balıkesir	1968
Antalya Elektrometalurji Sanayi İşlet. Müessesesi	Antalya	1970
Kırka Boraks İşlet. Müessesesi	Eskişehir	1970
Seydişehir Alüminyum Tesisleri Müessesesi	Konya	1979
Keban Simli Kurşun İşletmesi	Elazığ	1952
Konya Civa İşletmesi	Konya	1969
Milas Boksit İşletmesi	Muğla	1970

Özelleştirme dalgası ETİBANK’ı 1990’lı yılların sonlarında etkiledi. ETİBANK’ın bankacılık kısmı Bakanlar Kurulu’nun 26.1.1998 günlü kararıyla özelleştirildi. ETİBANK’ın adı ETİ Holding A.Ş. olarak değiştirildi ve holdinge bağlı 8 şirket oluşturuldu:

1. ETİ Pazarlama ve Dış Ticaret A.Ş.
2. ETİ Bor A.Ş.

3. ETİ Alüminyum A.Ş.
4. ETİ Gümüş A.Ş.
5. ETİ Bakır A.Ş.
6. ETİ Elektrometalurji A.Ş.
7. ETİ Krom A.Ş.
8. ETİ Zeolit Kimya San. ve Tic.A.Ş.

ETİ Bakır A.Ş. 12 Nisan 2004 tarihinde, ETİ Gümüş A.Ş. 13 Ağustos 2004 tarihinde, ETİ Elektrometalurji A.Ş. 25 Ekim 2004 tarihinde, ETİ Krom A.Ş. 14 Eylül 2004 tarihinde, ETİ Alüminyum A.Ş. (Oymapınar Barajı ile birlikte) 2005 yılında özelleştirildi.

1988 yılında ETİBANK'ta 17.321 işçi, 3753 sözleşmeli personel ve 2128 memur çalışıyordu.

ETİBANK, Türkiye'de devletçiliğin madencilik ve elektrik üretimi alanındaki temel taşıydı. ETİBANK'ın devletçiliği sayesinde Türkiye'nin bağımsızlığı güçlendirilmiş, halkın refahı yükseltilmiş, işçi sınıfı ve sosyal devlet anlayışı geliştirilmişti. ETİBANK'ı yok edenler, bağımsızlığımıza, halkın refahına ve işçi sınıfına büyük darbeler indirmiştir.